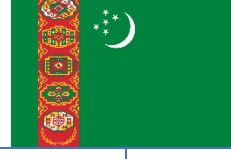

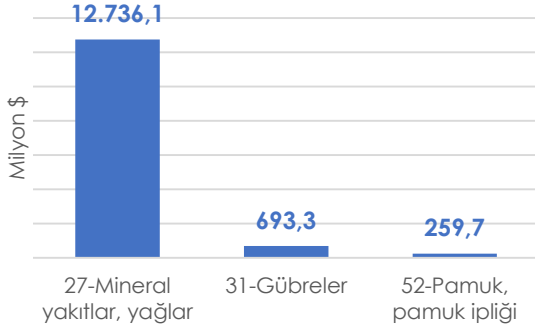
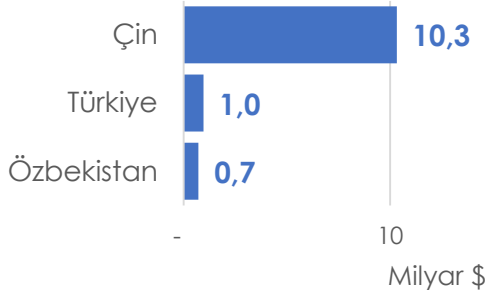
Türkmenistan Ülke Bilgi Notu

TÜRKMENİSTAN ÜLKE BİLGİ NOTU

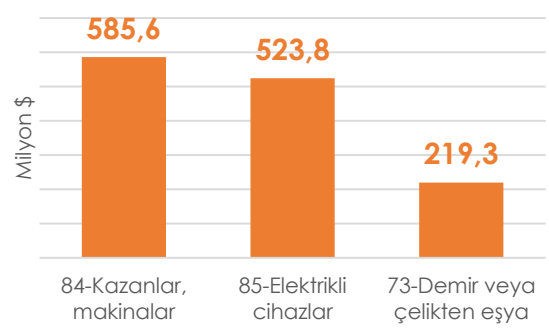
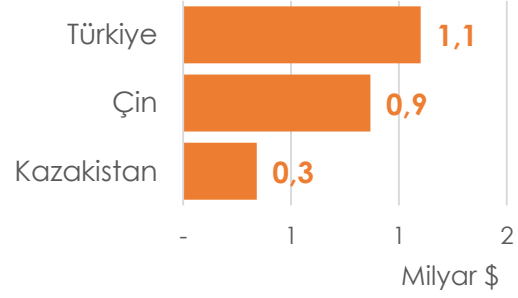

GSYH	77,3 milyar \$
GSYH BÜYÜME HIZI	%1,6
KİŞİ BAŞINA GSYH	12.379,6 \$
ENFLASYON	%11,2
İŞSİZLİK	%5,0
TİCARET ANLAŞMAMIZ	-

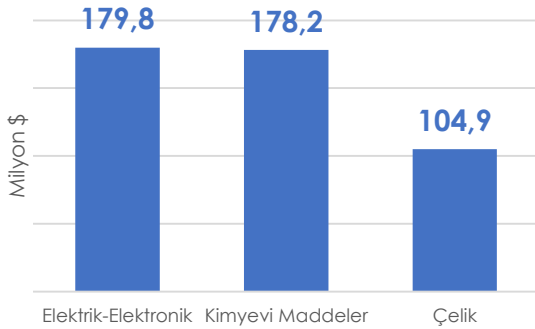
İHRACAT (2022) 14,2 Milyar \$

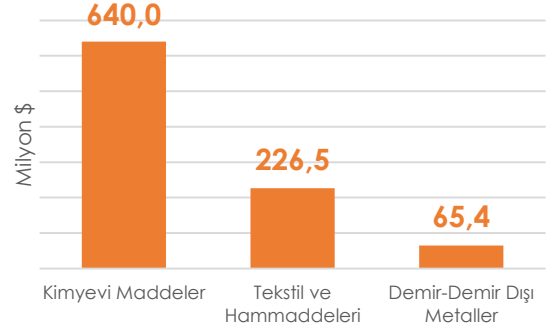
İTHALAT (2022) 3,4 Milyar \$

TÜRKİYE'NİN TÜRKMENİSTAN'A İHRACATI 1,1 Milyar \$ (2022)

TÜRKİYE'NİN TÜRKMENİSTAN'DAN İTHALATI 967,1 Milyon \$ (2022)

I-GİRİŞ

Genel Görünüm

Resmi Adı	Türkmenistan Cumhuriyeti
Nüfus	6,2 milyon (IMF 2022 Tahmini)
Yüzölçümü	488.100 km ²
Dil	Türkmençe
Başkent	Aşkabat
Para Birimi	Türkmenistan Manatı (1 TMT = 8,05 TRY)
Yönetim Şekli	Üniter başkanlık cumhuriyeti
Devlet Başkanı	Serdar Berdumammedov
GSYH	77,3 milyar \$ (IMF 2022)
Kişi Başına GSYH	12.379,6 \$ (IMF 2022 Tahmini)
GSYİH Büyüme Hızı	%1,6 (IMF 2022)
Enflasyon Oranı	%11,2 (IMF 2022)
İşsizlik Oranı	%5,0 (Dünya Bankası 2022 Tahmini)
Toplam İhracat	14,2 milyar \$ (TradeMap 2022)
Toplam İthalat	3,4 milyar \$ (TradeMap 2022)
Türkiye'nin Ülkeye İhracatı	1,1 milyar \$ (TÜİK 2022)
Türkiye'nin Ülkeden İthalatı	967,1 milyon \$ (TÜİK 2022)
Türkiye ile Ticaret Anlaşması	-

Değerlendirme

Türkmenistan, başta doğal gaz olmak üzere emtia ihracatına odaklanan bir ekonomiye sahip gelişmekte olan bir pazardır. Ekonomi büyük ölçüde devlete aittir, küçük ve az gelişmiş özel sektörde önemli bir devlet denetimi vardır.

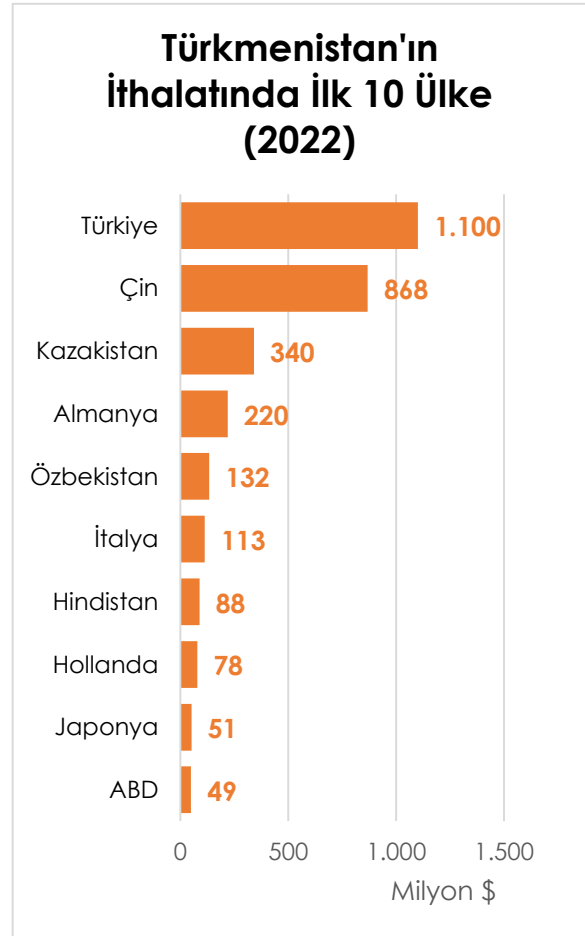
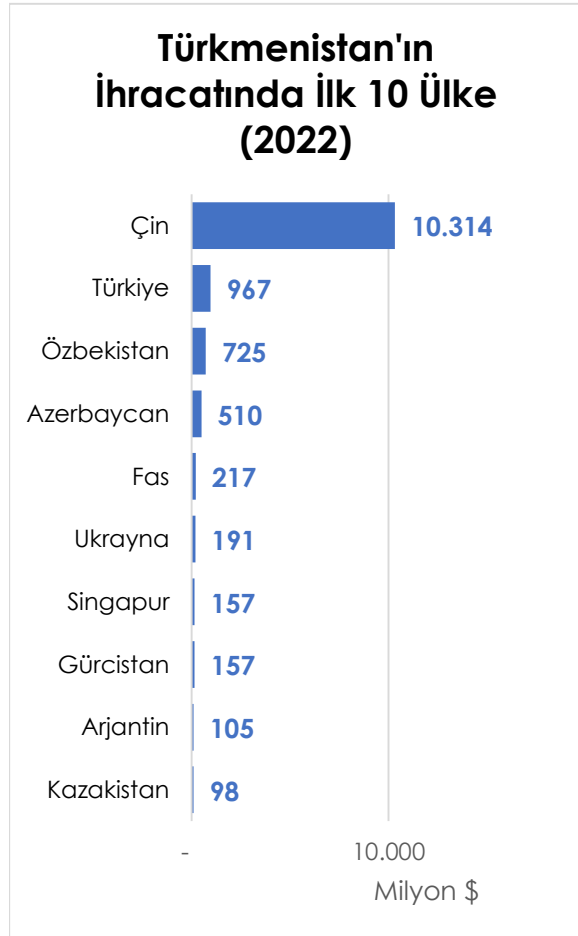
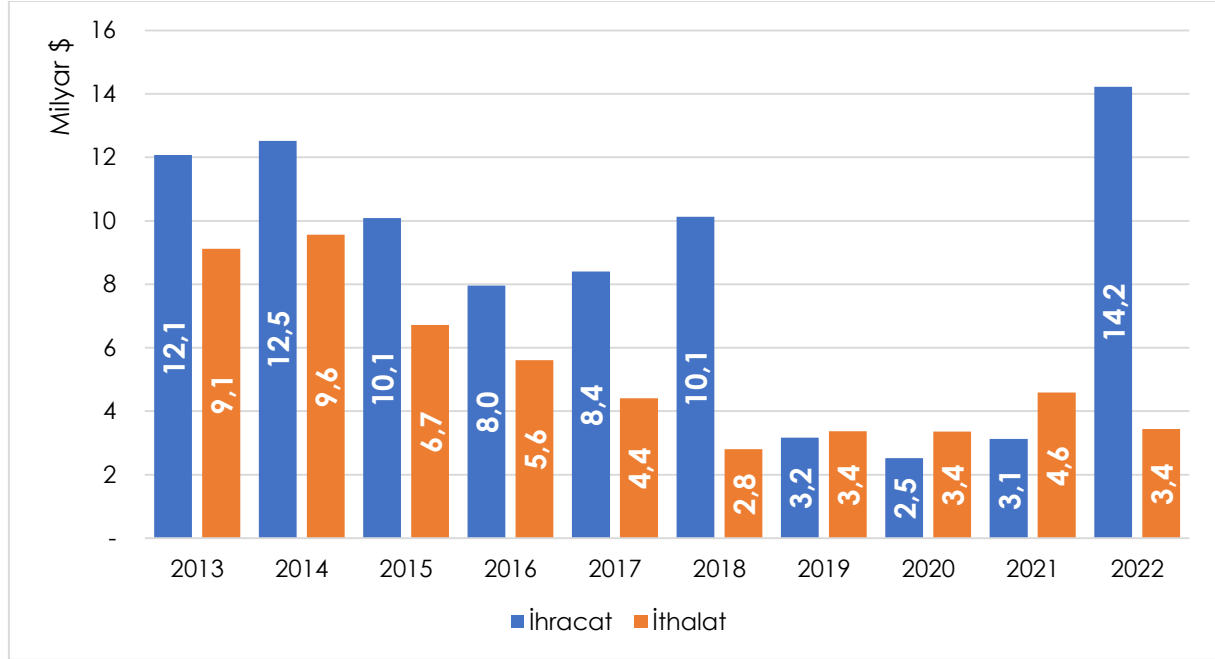
Bağımsızlığın kazanılmasından sonra, ekonomide devletçi yapı devam ettirilmiş, yeni kalkınma ve gelişme dönemi programı çerçevesinde her alanda yatırımlar hızlanmıştır. Ekonomide devlet hakimiyetinden daha pazar odaklı bir ekonomik modele yönelime dönük reformlar başlatmıştır. Özel sektörün gelişmesi için küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesi yönünde kanun çıkarılmıştır.

Başkan Berdimuhamedov'un yönetime gelmesinden sonra ülkede uygulanmakta olan ikili kur sistemine son verilmiş, ülke parası Manat'ın değeri yeniden belirlenmiş, benzin fiyatlarına sağlanan sübvansiyonlar azaltılmıştır. Hükümet öncelikli sektörler olarak nitelendirilen pamuk, kimyasallar, imalat sanayi, altyapı alanlarına yabancı yatırım çekme konusunda isteklidir. Bazı koşullarda bu alanlarda tercihli vergi oranları ve ithalatta gümrük vergisi muafiyeti gibi teşvik uygulamaları da bulunmaktadır.

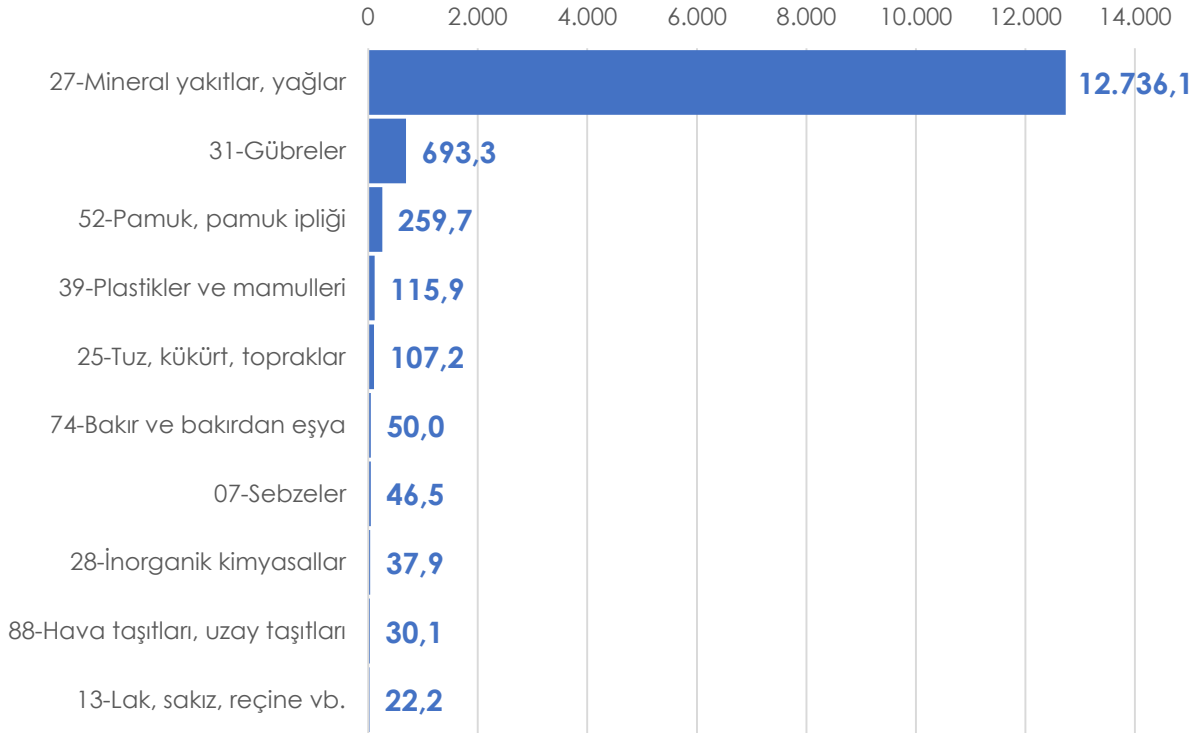
Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı

II-TÜRKMENİSTAN'IN DIŞ TİCARETİ

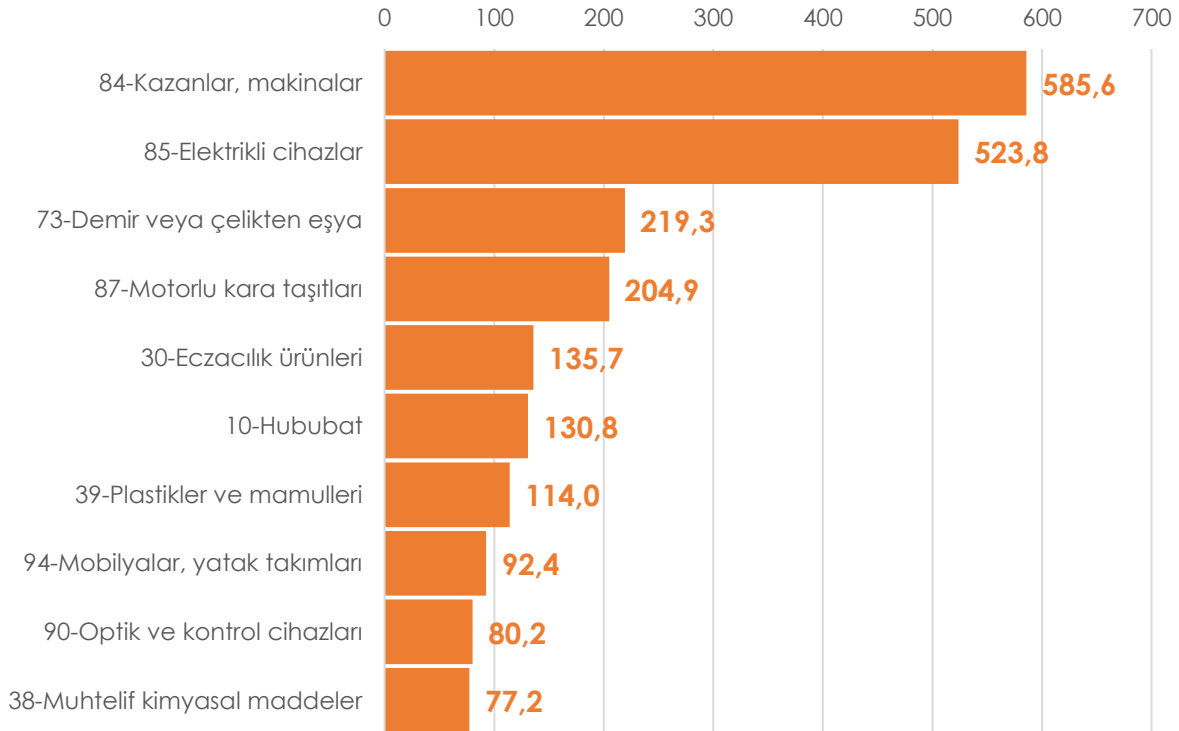
(TradeMap, 2013-2022)

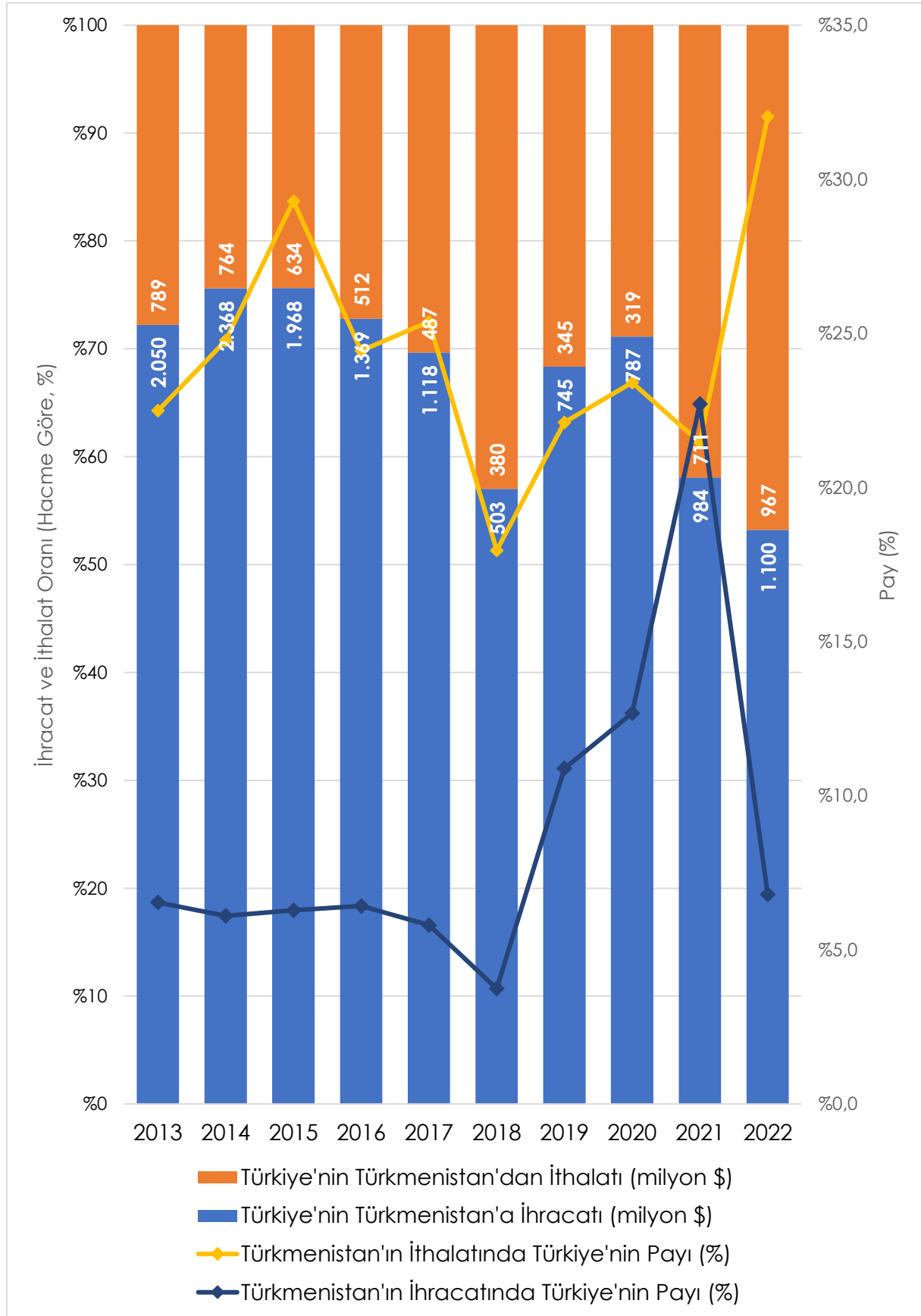
Türkmen'in İhracatında İlk 10 Ürün (2022-milyon \$)

Türkmenistan'ın İthalatında İlk 10 Ürün (2022-milyon \$)

III-TÜRKMENİSTAN-TÜRKİYE DIŞ TİCARETİ

Türkmenistan'a İhracatımızda Sektörler (TİM, TÜİK, 2022)

SEKTÖR	2021 (x1000\$)	2022 (x1000\$)	Değişim %
TOPLAM (GTS)	984.446	1.099.834	%11,7
Elektrik ve Elektronik	170.462	179.827	%5,5
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	133.421	178.158	%33,5
Çelik	87.339	104.901	%20,1
Demir ve Demir Dışı Metaller	99.399	97.560	-%1,9
Makine ve Aksamları	70.572	82.984	%17,6
İklimlendirme Sanayii	76.673	74.551	-%2,8
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	72.592	60.570	-%16,6
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	30.925	44.605	%44,2
Otomotiv Endüstrisi	26.996	44.369	%64,4
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	21.694	22.621	%4,3
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	18.177	20.807	%14,5
Savunma ve Havacılık Sanayii	37.564	19.631	-%47,7
Tekstil ve Hammaddeleri	16.204	18.177	%12,2
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	9.372	15.037	%60,5
Süs Bitkileri ve Mamulleri	3.963	6.248	%57,7
Deri ve Deri Mamulleri	5.512	6.110	%10,8
Halı	3.808	6.057	%59,1
Yaş Meyve ve Sebze	4.198	5.159	%22,9
Madencilik Ürünleri	6.855	4.888	-%28,7
Meyve Sebze Mamulleri	1.653	3.552	%114,9
Mücevher	3.766	3.294	-%12,5
Kuru Meyve ve Mamulleri	698	2.431	%248,2
Zeytin ve Zeytinyağı	1.037	1.560	%50,5
Tütün	14.040	830	-%94,1
Diğer Sanayi Ürünleri	707	763	%7,9
Fındık ve Mamulleri	380	576	%51,5
Gemi, Yat ve Hizmetleri	166	385	%132,0

Türkmenistan'dan İthalatımızda Sektörler

(TİM, TÜİK, 2022)

SEKTÖR	2021 (x1000\$)	2022 (x1000\$)	Değişim %
TOPLAM	710.865	967.084	%36,0
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	329.295	639.992	%94,4
Tekstil ve Hammaddeleri	259.200	226.522	-%12,6
Demir ve Demir Dışı Metaller	85.640	65.380	-%23,7
Madencilik Ürünleri	11.321	12.429	%9,8
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	5.983	7.440	%24,4
Deri ve Deri Mamulleri	6.169	7.345	%19,1
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	604	3.574	%491,4
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	1.365	1.272	-%6,8
Makine ve Aksamları	1.816	855	-%52,9
İklimlendirme Sanayii	7.187	729	-%89,9
Çelik	65	535	%722,7
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	1.148	441	-%61,6
Gemi, Yat ve Hizmetleri	-	225	-
Kuru Meyve ve Mamulleri	332	224	-%32,5
Elektrik ve Elektronik	231	70	-%69,7
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	-	20	-
Otomotiv Endüstrisi	6	18	%205,6
Halı	-	3	-
Savunma ve Havacılık Sanayii	488	2	-%99,6
Diğer Sanayi Ürünleri	-	-	-
Mücevher	-	-	-
Meyve Sebze Mamulleri	-	-	-
Yaş Meyve ve Sebze	-	-	-
Fındık ve Mamulleri	-	-	-
Süs Bitkileri ve Mamulleri	-	-	-
Zeytin ve Zeytinyağı	-	-	-
Tütün	-	-	-

Türkmenistan'a İhracatımızda Sektörler

(TİM, TÜİK, Ocak-Haziran Dönemi)

SEKTÖR	2022 (x1000\$)	2023 (x1000\$)	Değişim %
TOPLAM	498.801	493.761	-%1,0
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	82.592	79.516	-%3,7
Elektrik ve Elektronik	84.444	69.857	-%17,3
Çelik	41.669	59.469	%42,7
Demir ve Demir Dışı Metaller	46.070	47.531	%3,2
İklimlendirme Sanayii	31.685	37.158	%17,3
Makine ve Aksamları	39.509	32.653	-%17,4
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	22.352	23.549	%5,4
Otomotiv Endüstrisi	15.540	21.597	%39,0
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	18.125	18.689	%3,1
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	10.567	9.933	-%6,0
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	9.552	8.957	-%6,2
Tekstil ve Hammaddeleri	9.247	7.297	-%21,1
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	4.584	5.132	%12,0
Süs Bitkileri ve Mamulleri	3.574	3.984	%11,5
Deri ve Deri Mamulleri	2.808	3.516	%25,2
Yaş Meyve ve Sebze	3.000	2.997	-%0,1
Halı	2.052	2.722	%32,6
Madencilik Ürünleri	2.046	2.297	%12,2
Meyve Sebze Mamulleri	1.852	1.955	%5,6
Mücevher	1.179	1.001	-%15,1
Kuru Meyve ve Mamulleri	924	775	-%16,2
Savunma ve Havacılık Sanayii	18.494	598	-%96,8
Zeytin ve Zeytinyağı	656	579	-%11,8
Diğer Sanayi Ürünleri	246	556	%126,4
Fındık ve Mamulleri	275	357	%30,0
Gemi, Yat ve Hizmetleri	70	213	%202,1
Tütün	-	-	-

Türkmenistan'dan İthalatımızda Sektörler

(TİM, TÜİK, Ocak-Haziran Dönemi)

SEKTÖR	2022 (x1000\$)	2023 (x1000\$)	Değişim %
TOPLAM	401.132	832.605	%107,6
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	193.587	756.558	%290,8
Tekstil ve Hammaddeleri	144.274	59.567	-%58,7
Demir ve Demir Dışı Metaller	43.857	7.664	-%82,5
Deri ve Deri Mamulleri	3.626	4.841	%33,5
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	4.397	1.324	-%69,9
Elektrik ve Elektronik	53	1.085	%1964,3
Makine ve Aksamları	63	657	%940,3
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	499	606	%21,6
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	336	260	-%22,7
Çelik	498	25	-%94,9
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	3.088	12	-%99,6
İklimlendirme Sanayii	724	5	-%99,3
Madencilik Ürünleri	5.681	1	-%100,0
Meyve Sebze Mamulleri	-	-	-
Otomotiv Endüstrisi	-	-	-
Mücevher	-	-	-
Yaş Meyve ve Sebze	-	-	-
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	-	-	-
Fındık ve Mamulleri	-	-	-
Kuru Meyve ve Mamulleri	-	-	-
Halı	-	-	-
Süs Bitkileri ve Mamulleri	-	-	-
Gemi, Yat ve Hizmetleri	-	-	-
Savunma ve Havacılık Sanayii	-	-	-
Diğer Sanayi Ürünleri	-	-	-
Zeytin ve Zeytinyağı	-	-	-
Tütün	-	-	-

IV-TÜRKMENİSTAN'A İHRACATTA POTANSİYEL

Ürün Grupları Bazında Potansiyeli Yüksek Ürünler

(Ticaret Bakanlığı, Kolay İhracat Platformu)

1	İlaç ve Kimya
283421	Potasyum nitrat
310260	Kalsiyum nitrat ve amonyum nitratın çift tuzları ve karışımları
310430	Potasyum sülfat
310490	Potaslı mineral veya kimyasal diğer gübreler
382488	Kimya ve bağlı sanayilerde kullanılan tetra-, penta-, hexa- hepta- veya octabromodiphenyl eterleri içeren karışımlar ve müstahzarlar

2	Makine
848710	Gemi pervaneleri ve bunların kanatları
920890	Orkestriyonlar, laternalar ve diğer müzik aletleri, av için düdük ve aletler, düdükler, çağrı boruları, ağızla işaret verme aletleri
845210	Ev tipi dikiş makineleri
920190	Klavyenler ve klavyeli diğer telli aletler; piyanolar HARIÇ
844833	84.45 Pozisyonundaki diğer makineler veya bunların yardımcı cihazları için iğler, kelekler, döner bilezikler ve açık ağızlı bilezikler

3	Demir-Çelik ve Metal
780110	Rafine edilmiş fakat işlenmemiş kurşun
820150	Adi metallerden tarım, hayvancılık ve ormancılıkta kullanılan budama makası ve tek elle kullanılan benzeri budayıcılar ve makaslar
741510	Bakırdan veya başları bakırdan, gövdeleri demir/çelikten küçük-büyük çivi, pünez, yivli çiviler, ve benzerleri (83.05 pozisyonundakiler hariç)
722599	Diğer alaşımlı çelikten diğer yassı hadde mamulleri; eni >= 600 mm
730890	Demir/çelikten diğer inşaat (94.06 pozisyonundaki prefabrik yapılar hariç), diğer inşaat aksamı ve inşaatla kullanılan sac, çubuk, profil, boru vb

4	Elektrik-Elektronik
853230	Değişken veya ayarlanabilir (ön ayar yapılabilir) kondansatörler
920790	Sesin elektrikle üretildiği veya yükseltildiği diğer müzik aletleri
850710	Pistonlu motorlar için kurşun asitli starter akümülatörler
854449	Bağlantı parçaları takılmamış diğer elektrik iletkenleri; izole edilmiş, gerilimi <= 1000 V
853931	Sıcak katodlu floresans ampuller

5	Plastik ve Kauçuk
391239	Diğer selüloz etreleri (ilk şekillerde)
392061	Polikarbonatlardan levha, plaka, şerit, film, folyo ve şeritler; gözeneksiz, mesnetsiz
390690	Diğer akrilik polimerler (ilk şekillerde)
391731	Plastikten esnek borular ve hortumlar; basınca dayanıklılık $\geq 27,6$ MPA
391000	Silikonlar (ilk şekillerde)

6	Tekstil
530129	Keten; taranmış veya başka şekilde işlem görmüş, iplik haline getirilmemiş
530130	Keten kırıntı ve döküntüleri
530110	Keten; ham/suda ıslatılmış
540239	Tekstüre iplik (dikiş ipliği hariç); diğer sentetik filamentlerden, perakende satılacak hale getirilmemiş
590900	Dokumaya elverişli maddelerden tulumba hortumları ve benzeri hortumlar

7	Ağaç ve Orman Ürünleri
450190	Döküntü mantar, ezilmiş, granül veya toz haline getirilmiş mantar
441234	Kontrplaklar, ahşap kaplamalı levha vb. lamine edilmiş ağaçlar; bir dış yüzü tropikal olmayan ve 4412.33 pozisyonu dışındaki ağaçlardan, kalınlık ≤ 6 mm
440391	Meşe; yuvarlak/kare şeklinde kabaca yontulmuş, koruyucularla işlem görmemiş
441875	Birleştirilmiş döşeme tahtalarından çift katlı panolar; diğer ağaçlardan
440112	Yakmaya mahsus iğne yapraklı olmayan ağaçlar; kütük, odun, çalı-çırpı demetleri halinde veya benzeri şekillerde

8	İşlenmiş Tarım Ürünleri
150790	Soya yağı ve fraksiyonları (ham olanlar HARIÇ)
230400	Soya fasulyesi yağının ekstraksiyonundan (özütleme) arta kalan küspe ve diğer katı artıklar
180320	Kakao hamuru; tamamen veya kısmen yağı alınmış
230990	Hayvan gıdası olarak kullanılan diğer müstahzarlar
170211	Laktoz ve laktoz şurubu; kuru madde üzerinden hesaplandığında laktoz miktarı $\geq 99\%$

9	İklimlendirme
840220	Kızgın su kazanları
842121	Suyun filtre edilmesine veya artırılmasına mahsus makina ve cihazlar
848130	Borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için çek valfleri (dönüşsüz)
841370	Sıvılar için santrifüj pompalar
841480	Diğer hava pompaları, diğer kompresörler, aspiratörü olan havalandırmaya mahsus diğer davlumbazlar

10	Toprak, Cam ve Seramik
690600	Seramikten borular, oluklar ve boru bağlantı parçaları
680421	Bileği taşları, bileği çarkları ve benzerleri; aglomere edilmiş sentetik veya tabii elmadan
680423	Bileği taşları, bileği çarkları ve benzerleri; tabii taşlardan
681280	İşlenmiş krosidolit amiyant lifleri, krosidolit amiyant veya krosidolit amiyant ve krosidolit magnezyum karbonat esaslı karışımlar; bu karışımlardan eşya
700210	Camdan işlenmemiş bilyalar (70.18 pozisyonundaki cam kürecikler HARİÇ)

11	Hazır Giyim
630720	Cankurtaran yelekleri ve cankurtaran kemerleri
611090	Kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler vb. eşya; dokumaya elverişli diğer maddelerden (örme veya kroşe)
610910	Tişört, fanila, atlet, kaşkorse vb. giyim eşyası; pamuktan (örme veya kroşe)
611610	Eldivenler, tek parmaklı eldivenler ve parmaksız eldivenler; plastik veya kauçuk emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş (örme veya kroşe)
630790	Diğer hazır eşya (elbise patronları dahil)

12	Otomotiv
870911	Kendinden hareketli, kaldırma/elleçleme tertibatsız, kısa mesafeli elektrikli yük arabaları ve demiryolu istasyonları için elektrikli çekiciler
871500	Bebek arabaları ve bunların aksam ve parçaları:
871200	Motorsuz bisikletler ve diğer motorsuz tekerlekli taşıtlar (Üç tekerlekli dağıtım amaçlı bisikletler dahil)
871190	Diğer motosikletler, bir yardımcı motoru bulunan diğer tekerlekli taşıtlar ve sepetler
871390	Engelliler için taşıyıcılar; hareket ettirici bir tertibatı olanlar

13	Madencilik ve Doğal Taşlar
260120	Demir piritleri; kavrulmuş
252620	Tabii steatit (sabun taşı) ve talk; ezilmiş veya toz haline getirilmiş
270300	Turba (turba döküntüleri dahil)
250700	Kaolin ve diğer kaolinli killer
270111	Antrasit (aglomere edilmemiş)

14	Tarım ve Hayvancılık
120925	Çim tohumları
130220	Pektik maddeler, pektinatlar ve pektatlar
130120	Arap zambkı
120923	Çayır otu tohumları
110510	Patates unu, ezmesi ve tozları

15	Deri, Ayakkabı, Saraciye
650610	Koruyucu başlıklar
640420	Diğer ayakkabılar; dış tabanı tabii veya terkip köseleden, yüzü dokunabilir maddelerden
640590	Diğer ayakkabılar
640620	Ayakkabılar için dış tabanlar ve topuklar; kauçuktan veya plastik maddelerden
420329	Diğer eldivenler; tabii veya terkip yoluyla elde edilen deri ve köseleden

16	Mobilya
940540	Elektrikli diğer aydınlatma cihazları
940510	Avize, tavan ve duvar aydınlatma cihazları (plastik, seramik ve camdan olanlar HARIÇ)
940350	Yatak odalarında kullanılan ahşaptan mobilyalar
940360	Ahşaptan diğer mobilyalar
940161	Ahşap iskeletli oturmaya mahsus içleri doldurulmuş, kaplanmış diğer mobilyalar

17	Savunma, Havacılık ve Uzay
880400	Paraşütler (sevkedilebilir paraşütler ve paragliderler dahil), rotoşütler ve bunların aksam, parça ve aksesuarı
852692	Uzaktan kumanda etmeye mahsus telsiz cihazları
930190	Diğer harp silahları
930621	Av tüfekleri için fişekler
871000	Tanklar ve motorlu diğer zırhlı savaş taşıtları (silahla donatılmış olsun olmasın) ve bunların aksam ve parçaları

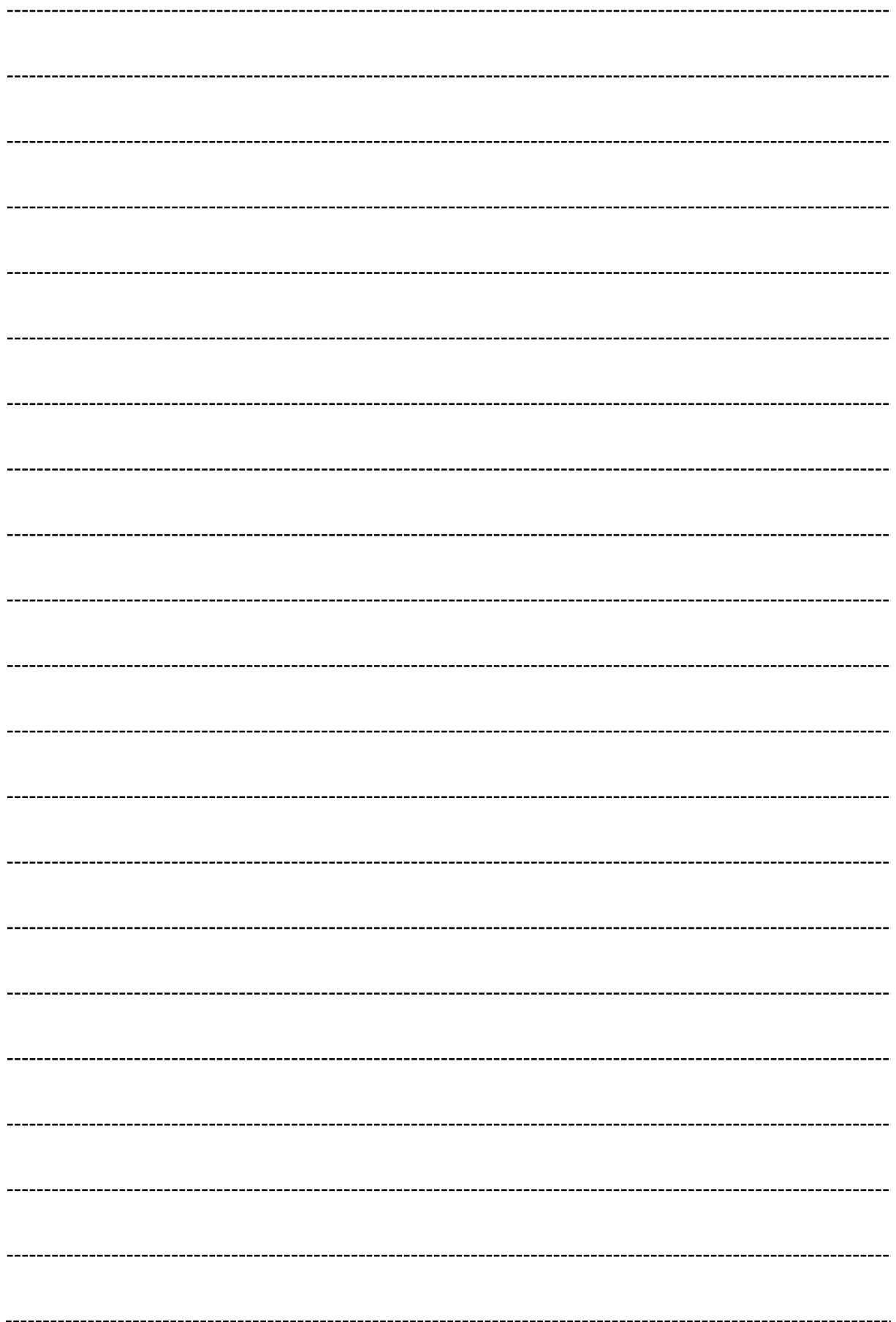
18	Halı
570500	Diğer halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları
570320	Halılar ve yer kaplamaları; naylon veya diğer poliamidlerden, tufte edilmiş
570310	Halılar ve yer kaplamaları; yün veya ince hayvan kıllarından, tufte edilmiş
570390	Halılar ve yer kaplamaları; diğer dokumaya elverişli maddelerden, tufte edilmiş
570490	Keçeden diğer halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları; tufte veya floke edilmemiş

19	Mücevherat ve Kıymetli Taşlar
710813	Altın (platin kaplamalı altın dahil); yarı işlenmiş, para yerine kullanılmayan
710700	Gümüş kaplamalı adi metaller (işlenmemiş veya yarı işlenmiş)
711311	Gümüşten mücevherci eşyası ve aksamı; diğer kıymetli metallerle kaplanmış veya yaldızlanmış olsun olmasın
711719	Adi metalden taklit diğer mücevherci eşyası; kıymetli metallerle kaplanmış olsun olmasın
711319	Diğer kıymetli metallerden mücevherci eşyası ve aksamı; kıymetli metallerle kaplanmış veya yaldızlanmış olsun olmasın

Notlar

1. Bilgi notuna konu ülkenin dış ticaret verileri ile Türkiye'nin ilgili ülke ile karşılıklı ticaret verileri arasındaki uyumsuzluklar veri açıklama politikalarındaki farklılıklardan ve ülkelerin kamuoyu ile paylaşmadığı gizli verilerden kaynaklanmaktadır.
2. İhracat tutarı FOB bedeli üzerinden, ithalat tutarı ise CIF bedeli üzerinden hesaplanmaktadır.
3. Bu bilgi notu güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Türkiye İhracatçılar Meclisi bu notta yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Bu not ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İhracatçılar Meclisi hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

[illegible]

TİM **TÜRKİYE**
İHRACATÇILAR
MECLİSİ

TİM Ekonomik Araştırmalar
www.tim.org.tr